

نقش متحدان خارجی در اصلاحات ارضی

۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۱ ساعت ۲۲:۵۸

اجرای اصلاحات کشاورزی در دهه چهل شمسی بیش از هر چیز به دلیل اصرار متحدان خارجی ایران بود. هدف اصلی این اصلاحات ایجاد تحولاتی بنیادین در بنیان‌های نظم اجتماعی ایران بود تا مانع بروز تغییراتی ناخواسته، پیش‌بینی نشده و سخت، به ویژه در روستاها گردد.

اصلاحات ارضی در دهه ۱۳۳۰ مطرح شد و در اوایل دهه ۱۳۴۰ به تصویب رسید. علت طرح برنامه اصلاحات ارضی ریشه در مسائل گوناگونی داشت. با این حال تحولات سیاسی در دهه ۱۳۳۰ و از جمله افزایش نارضایتی‌های مردمی به دلیل کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ نقش مهمی در این ماجرا داشت. وضعیتی که برای متحدان خارجی شاه نیز می‌توانست خطراتی را به همراه داشته باشد.

«اجرای اصلاحات کشاورزی در دهه چهل شمسی بیش از هر چیز به دلیل اصرار متحدان خارجی ایران بود. هدف اصلی این اصلاحات ایجاد تحولاتی بنیادین در بنیان‌های نظم اجتماعی ایران بود تا مانع بروز تغییراتی ناخواسته، پیش‌بینی نشده و سخت، به ویژه در روستاها گردد. این اصلاحات از بخش‌های اساسی انقلاب سفید بود، هدف انقلاب سفید ایجاد تحولی بنیادین در پیکره اجتماعی ایران بود. بررسی ریشه‌های این حرکت، نیازمند بازگشت به گذشته و تأمل در جنبه‌هایی از تاریخ است که به سقوط کابینه دکتر مصدق انجامید. در این دوره، شاه مهره‌ای کم‌آوازه است که نام و نشان اغلب در پس حرکت‌های اجتماعی - سیاسی جامعه ایرانی و اختیارات گسترده نخست‌وزیر، رنگ می‌بازد. او هنوز نمی‌تواند موقعیت سیاسی خویش را که به باور او باید دارای تمامی قدرت‌ها باشد، تثبیت نماید. خطر استمرار تقویت نهادهای اجرایی و تقنینی کشور، آن هم در مداری دور از دسترس نظارت نهاد سلطنت از یک سو و شایعه عقب راندن شاه تا مرزهای شخصیتی نمادین و تشریفاتی از سوی دیگر، ضرورت تحولی جدی را دو چندان جلوه‌گر می‌ساخت. بحران‌های اقتصادی اجتماعی و سیاسی نیز موقعیت را مشکل‌تر می‌کرد. در چنین شرایطی، انقلاب سفید و اصلاحات ارضی، گامی سیاسی برای مقابله با تحولات اجتماعی ایران بود که می‌توانست موجب تنش‌های اقتصادی شود. رژیم شاهی قصد داشت تا با اعمال اصلاحات، وفاداری جمعیت روستایی ایران را به دست آورد و تأثیرات ناشی از مخالفت‌های جامعه شهری و یا مخالفت‌های احتمالی جامعه روستایی را خود کم رنگ نماید.»

منبع: حمیدرضا ملک‌محمدی، از توسعه لرزان تا سقوط شتابان: توسعه اقتصادی، نظامی و بی‌ثباتی ساسی رژیم پهلوی دوم

، (۱۳۵۷- ۱۳۴۷) تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۱، صص ۳۹-۴۰

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۷۲۷/ارضی-اصلاحت-خارجی-متحدان-نقش>